

Megtanulni valók a lektor és akolitus képzés felvételijére

Alapimádságok, alapigazságok

Az Úr imádsága (Miatyánk)

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
jöjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod,
amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk
az ellenünk vétkezőknek;
és ne vígy minket kísértésbe,
de szabadíts meg a gonosztól!
(Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség
mindörökké.) Ámen.

Angyali üdvözlét

Üdvözlégy, Mária, kegyelemmel teljes! Az Úr van
teveled. Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a
te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk, Szűz
Mária, Istennek szent anyja, imádkozzál érettünk,
bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.

Apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában,
mennynek és földnek Teremtőjében.
És Jézus Krisztusban,
az Ő egyszülött Fiában,
a mi Urunkban,
aki fogantatott Szentlélektől,
született Szűz Máriától,
szenvedett Poncius Pilátus alatt;
megfeszítették, meghalt és eltemették.
Alászállt a poklokra,
harmadnapon feltámadt a halottak közül,
fölment a mennybe,
ott ül a mindenható Atyaisten jobbján,
onnan jön el ítélni élőket és holtakat.
Hiszek Szentlélekben.
Hiszem a Katolikus
Anyaszentegyházat,
a szentek közösségét,
a bűnök bocsánatát,
a test feltámadását
és az örök életet.
Ámen.

Tíz parancsolat

1. Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!
2. Isten nevét hiába ne vedd!
3. Az Úr napját szenteld meg!
4. Atyádat és Anyádat tiszteld!
5. Ne ölj!
6. Ne paráználkodj!
7. Ne lopj!
8. Ne hazudj! Mások becsületében kárt ne tégy!
9. Felebarátod házastársát ne kívánd!
10. Mások tulajdonát ne kívánd!

Katolikus hitünk főigazságai

1. Egy Isten van. Az egy Istenben három személy van:
az Atya, a Fiú és a Szentlélek.
2. Isten a világ Teremtője és gondviselő Atyánk.
3. A Fiúisten emberré lett, hogy minket megváltson és
üdvözítsen.
4. Isten igazságos, aki a jókat megjutalmazza, a
gonoszokat megbünteti, de a megtérő bűnösnek
szívesen megbocsát.
5. Isten kegyelme szükséges az üdvösséghez.
6. Az ember lelke halhatatlan, teste pedig feltámad.
7. Jézus Krisztus Egyházat alapított, és ennek legfőbb
pásztor a római pápa.
8. Jézus szent evangéliuma (örömhíre): Mennyei
Atyánk végtelenül szeret minket, gyermekévé fogad, és
földi életünk után hazavár az örök életre.

A keresztség hatásai

Belém árad a Szentlélek Isten és

1. Isten gyermeke leszek
2. testem a Szentlélek temploma lesz
3. eltörli az áteredő bűnt és a megbánt személyes
bűneimet
4. Krisztus testének, az Egyháznak a tagjává tesz, római
katolikus keresztény leszek
5. a mennyország örökösévé tesz
6. kivesz a Gonoszlélek, a bűn és halál hatalmának való
kiszolgáltatottságból
7. felken a Gonoszlélek elleni küzdelemre és képessé
tesz a győzelemre
8. természetfeletti hitérzéket ad és oszlatja az értelem
homályát; megvilágosítja értelmemet, hogy képes
legyek a jót és a rosszat megkülönböztetni és megérteni
Isten kinyilatkoztatását
9. megerősíti akaratomat és erkölcsi erőt ad a Krisztus
követéshez és hogy a felismert jót megtegyem, a rosszat
elkerüljem.

A bérmlás hatásai

1. A Szentlélek Isten eltörölhetetlen karaktert (pecsétet) vés a hívőbe, melynek következtében léte alapjaiban változik meg és új létrendi célt kap.
2. A hívő léte gyökerében arra rendeltetik és arra kap képesítést, hogy felkent tanúja legyen Jézusnak.
3. A hívő karizmatikus adományokat kap Isten országa hirdetésére és hatékony szolgálatára az Egyházban és a világban.
4. A hívő természetfeletti képességeket kap ahhoz, hogy az Evangéliumot hirdesse és másokat az üdvösségre elvezessen.
5. A Szentlélek megerősíti a hívőt a keresztségi kegyelemben és a katolikus hitben, továbbá az ezekhez való hűségben.
6. A hívő karizmákat kap a közösség (az Egyház) építésére.
7. A Szentlélek Isten a rendes és renkívüli ajándékaival képességet ad a hívőnek, hogy hiteles tanújává váljon Jézusnak életével, szavaival és közösségileg is.

Alapvető hitismereti kérdések

1. Hány személy az Isten?

- Az Isten három Személy: Atya, Fiú, Szentlélek.

2. Ki váltotta meg a világot?

- Jézus Krisztus, a Megváltó.

3. Kicsoda Jézus Krisztus?

- Isten egyszülött Fia, aki értünk emberré lett.

4. Miért lett emberré?

- Hogy minket szóval és példával tanítson, hogy értünk szenvedjen, meghaljon és feltámadjon, valamint ez által üdvözítsen minket.

5. Ki a Szentlélek?

- A Harmadik Isteni Személy, valóságos Isten: az Atyával és a Fiúval egylényegű.

6. Mikor szállt le az apostolokra?

- Pünkösd ünnepén.

7. Mi a Szentírás?

- A Szentlélektől sugalmazott könyvek összessége.

8. Mi a Szenthagyomány?

- Az a kinyilatkoztatás, amelyet az apostolok szóban hirdettek, de le nem írtak.

9. Hogyan munkálkodik a Szentlélek az Egyházban?

- Vigyáz az Egyházra, hogy hűségesen megőrizze és továbbadja Krisztus tanítását. Kegyelemével segíti és megszenteli az Egyházat.

10. Miért alapította Krisztus az Egyházat?

- Hogy örök üdvösségre vezesse az embereket.

11. Hogyan vezeti az üdvösségre az embereket az Egyház?

- Tévedés nélkül tanítja az embereket, törvényeivel kormányozza és kegyelem-eszközeivel megszenteli.

12. Hogy nevezzük a kiemelt kegyelem-közvetítő eszközöket? Milyen szentségeket ismersz?

- Szentségeknek nevezzük. A következő szentségeket ismerjük: keresztség, bérmlás, Oltáriszentség (Eucharisztia), bñnbocsánat, betegek kenete, egyházi rend, házasság.

13. Melyek a Szentlélek ajándékai?

- Értelme, tudomány, jótanács, lelki erősség, istenfélelem, jámborság, bölcsesség.

14. Mely szentségek nyomnak eltörölhetetlen jegyet a lelkünkbe?

- Keresztség, bérmlás, egyházi rend.

15. Sorold fel hitünk fő igazságait?

- Egy Isten van. Egy Istenben pedig 3 személy: Atya, Fiú, Szentlélek.
- Isten a világ teremtő Ura és gondviselő Atyánk.
- A Fiúisten emberré lett, meghalt és feltámadt, hogy minket megváltson és üdvözítsen.
- Isten igazságos, aki a jókat megjutalmazza, a gonoszokat megbünteti, de a megtérő bñnösnek szívesen megbocsát.
- Isten kegyelme szükséges az üdvösséghez.
- Az ember lelke halhatatlan, teste pedig feltámad.
- Jézus Krisztus egyetlen Egyházat alapított, – ennek legfőbb pásztora a római pápa.
- Jézus szent evangéliuma (örömhíre): Mennyei Atyánk végtelenül szeret minket, gyermekévé fogad, és földi életünk után hazavár az örök életre.

16. Hogyan tarjuk meg Isten 1. parancsát?

- Elismerjük legfőbb Urunknak, szívesen és figyelmesen imádkozunk.

17. Hogyan tarjuk meg Isten 2. parancsát?

- Istenről, szentekről, szentségekről, szent tárgyakról, ünnepekről szeretettel beszélünk.

18. Hogyan tarjuk meg Isten 3. parancsát?

- Vasárnap és ünnepnap elmegyünk a szentmisére és pihenünk.

19. Hogyan tarjuk meg Isten 4. parancsát?

- Szüleinket szeretjük, tiszteljük, kedvükben járunk, engedelmeskedünk nekik és imádkozunk értük.

20. Hogyan tarjuk meg Isten 5. parancsát?

- Vigyázunk a magunk és mások testi-lelki épségére.

21. Hogyan tartjuk meg Isten 6. parancsát?

- Tisztelettel gondolkodunk és beszélünk az életadásról, szexualitásról és tisztán élünk: kerüljük a szemérmetlen gondolatot, beszédet, cselekedetet és tekintetet.

22. Hogyan tartjuk meg az Isten 7. parancsát?

- Dolgozunk becsületesen, vigyázunk a magunk és mások tulajdonára.

23. Hogyan tarjuk meg Isten 8. parancsát?

- Őszinték vagyunk, mindig igazat mondunk és kerüljük a rágalmat és a megszólást.

24. Hogyan tarjuk meg Isten 9. parancsát?

- Védjük a családi életet, a házastársi hűséget: a szülők és gyermekek boldogságát.

25. Hogyan tartjuk meg Isten 10. parancsát?

- Legyünk jószívű, önzetlen emberek, kerüljük az irigységet és ne az anyagiak legyenek legfontosabbak az életünkben!

26. Mi a keresztség?

- Az első és legfontosabb szentség, melyben Isten gyermekei, az Egyház tagjai és a mennyország örökösei leszünk.

27. Mi az Oltáriszentség?

- A legfölségebb szentség: Jézus Krisztus Teste és Vére a kenyér és a bor színében.

28. Mi a bűnbánat szentsége?

- A gyógyulás szentsége, amelyben Isten megbocsátja a bűneinket a pap feloldozása által.

29. Mi az egyházi rend szentsége?

- a.) *A püspök, a pap és a diakónus szolgálatának a szentsége, akik felszentelésükkor 3 különböző módon és mértékben részesülnek - az egyházi rend szentsége által - Jézus Krisztusnak a kormányzati (pásztori), megszentelő (papi) és tanító (prófétai) hatalmában.*

- b.) Mi a különbség a püspök, a pap és a diakónus között? *A püspök és a pap áldozópappá van szentelve. a diakónus viszont nem az áldozópapságra, hanem a szolgálatra kapja a kézfeltételt (vagyis a felszentelést a püspöktől). A püspökök az apostolok utódaiként a szent hatalom hármasságának teljességét birtokolják, pl. csak ők szentelhetnek papot. Az áldozópapok karizmát kaptak felszentelésük által, hogy a rájuk bízott közösség pásztoraiként vezessék, kormányozzák Isten népét, de ugyanerre a diakónusok nem kaptak felkenést (ezért szoros értelemben ők nem nevezhetők lelkipásztoroknak). Csak az Egyház hitét és a püspökükkel való köteleket őrző, azonos szentségeket ünneplő (7 szentség), papjukkal egységben lévő krisztushívők közössége esetén beszélhetünk szoros értelemben vett Egyházzól. Az Egyház vezetője a püspök, a helyi egyházközség vezetője pedig csak pap lehet, különben nem beszélhetünk a szó teljes értelmében vett Egyházzól helyben, kicsiben, melynek központjában a Szentmise ünneplése áll, ezért az egyházközség tényleges vezetője csak az a püspök által odahelyezett (disponált) papi személy lehet, aki egyben az eucharisztikus ünneplés vezetője is.*

- c.) Mihez kapnak különös kegyelmet a püspök, a pap és a diakónus?
- A püspök, a pap és a diakónus küldetésük gyakorlásához különleges kegyelmet kapnak: a püspök és a pap a hármasság:*

pásztori/egyházkormányzati, tanító, megszentelő küldetésük gyakorlásához (pl. a püspök és a pap megkapja a hatalmat a Szentlélekben a feloldozáshoz és az átváltoztatáshoz a szentségek kiszolgáltatásához - pap esetében az egyházi rend kiszolgáltatását kivéve), a diakónus pedig a tanító (pl. prédikálhat, hitoktathat) és a püspökök és papot segítő bizonyos megszentelő (pl. keresztes, eskethet, de nem gyóntathat és misézhet) szolgálatok gyakorlásához. Bár a diakónus nem vezetője (pásztor) az Egyháznak, egyházközségnek, de lehet motorja a közösségi és lelki életnek és nagy segítője a vezető lelkipásztornak, plébánosnak a közösségépítésben.

30. Mi a házasság?

- Az a szentség, melyben egy férfi és egy nő szabad elhatározásból a házastárs haláláig tartó, felbonthatatlan életszövetséget köt egymással, egymás segítése, kiegészítése és gyermekek nemzése, valamint nevelése céljából. A házasság tehát egy férfinek és egy nőnek az ajándékozó szereteten alapuló, egész személyiségüket kölcsönösen és feltétel nélkül odaajándékozó életszövetsége, egységállapota.

31. Mik a házastársak kötelességei?

- Egy-máshoz hűek legyenek a sírig, egymást szeressék és segítsék, elfogadják a gyermekeket, akikkel Isten megajándékozni szándékozza őket, és Isten akarata szerint neveljék őket. A katolikus félnek ígéretet kell tennie a szentségi házasságkötéskor, hogy katolikus módon, az Egyház törvényei szerint nevelik fel a gyermekeket.

32. Megengedi-e Isten a válást?

- Nem, az érvényesen megkötött házasság felbonthatatlan. Aki mégis elválk és polgári "házasságot" köt vagy nemi életet él mással, súlyosan bűnös állapotban él és a pap nem adhat feloldozást, csak ha feladja ezt a kapcsolatot és vállalja az egyedüllétet vagy házassága rendezését. Ha ezt nem vállalja (pl. mert az újabb kapcsolatából már gyermekek születtek), a következő esetekben gyónhat és áldozhat csak újra: pl. életveszélyes műtét előtt; vagy, ha meghal az érvényes házastársa és szentségi házasságot köt az új társával;

vagy ha egyházi bíróságon kiderül, hogy érvénytelen volt az egyházi házasságkötése; vagy ha vállalja (pl. korábbi házasság helyreállíthatatlansága esetén), hogy az új kapcsolatában nem élnek nemi életet. Egyébként az elvált újrَاهázasodott emberek is élhetnek bűnbánatban és elnyerhetik Istennek erejét és áldását sok kegyelemeszközhöz keresztül: például Isten ígétjén, a szentmise áldozaton való hívő részvételen keresztül és az egyházi közösségi életben való részvétel által.

33. Mit jelent a szigorú böjt?

- Aki elmúlt 18 éves és nincs 60 éves, az hamvazószerdán és nagypénteken ne egyen húst és csak háromszor egyen, egyszer lakjon jól. A szigorú böjti napokon túl nagyböjt péntekjein sem ehetünk húsból készült ételt, 14. betöltött életévétől kezdve. Ezek a böjtek néhány speciális kivételtől eltekintve (pl. beteg ember vagy várandós anya) esetén súlyos bűn terhe mellett kötelezik a római katolikus hívőket. Az év többi pénteki bűnbánati napja nem ilyen súlyú köteleességgel jár, de ott is hústól való megtartóztatásra hív Anyaszentegyházunk, ami elcserélhető más bűnbánati cselekedetre is.

34. Miért hihetünk Jézusban?

- Mert igazolta istenségét, meggyőződött arról, hogy szeret.

35. Mivel mutatta meg hogy szeret?

- A keresztfán meghalt értem, hogy örökre boldog legyek és üdvözülhessek.

36. Mi vallás?

A vallás a személyes hitvilág és a gyakorlat összessége. A végső valóságra, az Isten-kérdésre és a miértekre kérdez rá és ad válaszokat. A vallás a világnak, a valóságnak, az élet és halál értelmének, céljának és a végső célhoz vezető útnak az emberek valamely csoportja által elfogadott értelmezési modellje, e modellhez rendelt értékekkel, normákkal és az ezekből következő emberi magatartás-, észlelés- és gondolkodás-formákkal. Azok számára, akik a világ végső okának és céljának Istent tartják *a vallás az ember személyes és közösségi kapcsolata Istennel, akitől üdvösséget, áldást, segítséget és élete kérdéseinek megoldását reméli.*

37. Hogyan kell fejleszteni hitünket?

- Hitünket vallási ismeretek gyarapításával és öntudatos életre váltásával kell fejlesztenünk.

38. Hogyan szól hozzánk Isten az imában?

- Eszünkbe juttatja, amit mondani akar nekünk. Aki ismeri Jézust, és Isten üzenetét az ráismer Istennek lelkében szóló szavára is.

39. Miért tiszteljük a szenteket?

- Mert példaképeink a keresztyén életben és közbenjárásukkal segítenek minket.

40. Melyek a fő egyházi időszakok?

- Advent, Karácsony, Évközi időszak I., Nagyböjt, Húsvéti időszak, ami Pünkösöd vasárnappal zárul, Évközi időszak II.

41. Hogyan veszünk részt a szentmisén?

- Figyelmesen meghallgatjuk Jézus tanítását, közösen imádkozunk és énekelünk, – Jézussal együtt felajánljuk magunkat a mennyei Atyának és Jézussal egyesülünk a szentáldozásban.

42. A szentmise részei?

- 1. Bevezető rész: köszöntés, bűnbánati rész, dicsőség, könyörgés
- 2. Igeliturgia: bevezetés; bűnbánat, olvasmány, zsoltár, szentlecke, alleluja, evangélium, homília, egyetemes könyörgések (Ez nem más mint beszélgetés Istennel: Isten szól az Igében, s mi válaszolunk pl. a zsoltárokkal).
- 3. Áldozati liturgia: felajánlás, átváltoztatás, Mi Atyánk, béke-rítus, áldozás
- 4. Befejező rész: áldás + elbocsátás.

43. Mi a kegyelem?

- A kegyelem Isten természetfeletti ajándéka, amelyet az Úr Jézus érdemeiért kapunk, hogy üdvözlünk.
- Két fajtája van: a segítő és a megszentelő kegyelem. A megszentelő kegyelem = Isten bennünk lakozása. A segítő kegyelem = Isten természetfeletti segítsége pl. a hitre jutásban vagy bármilyen evilági nehézségben.

44. Mit tesz Isten a lelkünkben a megszentelő kegyelemmel?

- Megtisztítja és megszenteli lelkünket, - a megszentelő kegyelmet a kereszttségben kapjuk meg, és mindaddig a lelkünkben marad, amíg halálos bűnt el nem követünk. Aki a megszentelő kegyelem állapotában hal meg az üdvözl. Isten Jézus Krisztus által minden embernek megadja az üdvösséghez szükséges megszentelő kegyelmet (ennek rendes és garantált útja a kereszttség és a szentségek), de aki a megszentelő kegyelmet végleg visszautasítja, az elkárhozik.

44. Mit tesz Isten a lelkünkben a segítő kegyelemmel?

- Isten a segítő kegyelemmel megvilágosítja értelmünket és megerősíti akaratunkat, hogy a jót megismerjük és megtegyük, a rosszat pedig elkerüljük.

45. Mik szentségek?

- A szentségek látható jelek, amelyeket Krisztus Urunk rendelt, hogy általuk a láthatatlan kegyelmet, Isten természetfeletti adományát elnyerjük (pl. magát a Szentlélek Istennek a bennünk lakozását vagy a Szentlélek más kegyelmeit).

46. Mi a kereszttség?

- A kereszttség az első és a legfontosabb szentség, amely az áteredő bűntől megtisztítja a lelkünket, Isten gyermekévé, az Anyaszentegyház tagjává és a mennyország örökösévé tesz bennünket.

47. Kik szolgáztatják ki a keresztiséget?

- ünnepélyesen : püspök, pap, diakónus,
- szükség esetén (pl. újszülött életveszélye esetén) bárki, de feltétel, hogy az Egyház nevében és szándéka szerint tegye, vizet használjon hozzá és ezt mondja: X. én megkeresztellek Téged az Atya, és a Fiú, és a Szentlélek nevében.

48. Kit lehet megkeresztelni?

- Aki hisz Jézus Krisztusban és bűnbánatot tart és Jézus követője akar lenni. A kisgyermek keresztelésének feltétele a szülők élő hite. Felnőtt keresztelés előtt az Egyház előírja a katekumentátus-szerű felkészülést, amitől csak lelkipásztori indokkal szabad eltérni.

49. Mi a bérmálás?

- A bérmálás szentség, melyben a Szentlélek a lelkünkbe száll és megerősít bennünket, hogy hitünket állhatatosan valljuk és hitünk szerint élünk.

50. Milyen eseményt ünneplünk Pünkösdkor?

- A Szentlélek eljövetelét, Akit Jézus küldött le az apostolokra, hogy megerősítse őket hitükben és így bátrak legyenek az evangélium hirdetésében.

51. Mire vállalkoznak, akik bérmálkoznak?

- Arra, hogy másoknak is példát adnak a keresztény életre, segítenek embertársaiknak az Istenhez vezető úton, hogy ők is megismerjék és megszeressék az Istent. Arra, hogy a Szentlélek adományaival tanúskodnak Jézus Krisztusról, hirdetik az evangéliumot, szolgálatot vállalnak az Egyházban Isten országának növekedéséért és az eucharisztikus közösség élő tagjaiként aktív közösségi emberekké válnak.

52. Miért bérmálkozunk?

- Azért bérmálkozunk, hogy megkapjuk a Szentlelket a hitvalló keresztény élethez, és apostoli küldetésünk valamint szolgálataink teljesítéséhez.

53. Ki nagykorú, felnőtt keresztény?

- Aki kellőképpen ismeri Jézus tanítását és azt tettekre is váltja.

54. Melyek a Szentlélek elleni bűnök?

- aki vakmerően bizakodik Isten irgalmában,
- aki annyira nem remél Istenben, hogy kétségbe esik,
- aki a megismert keresztény vallási igazság ellen tusakodik /láza/,
- aki irigyli mástól Isten kegyelmét,
- aki haláláig nem bánja meg a bűnét.

55. Ki bérnázhat?

- Ünnepelesen a püspök, a püspök engedélyével a plébános; halálos veszedelemben, betegségben minden pap.

56. Ki lehet bérnázó?

- Aki jó keresztény, maga is bérnázott, és vallását lelkiismeretesen gyakorolja a katolikus hitben.

57. Mi az Oltáriszentség?

- Az Oltáriszentség a legfölségesebb Szentség: az Úr Jézus valóságos Teste és Vére a kenyér és a bor színében, a Feltámadt Jézus láthatatlan, de valóságos jelenléte közöttünk.

58. Mikor rendelte Jézus az Oltáriszentséget?

- Az Utolsó Vacsorán – kereszthalála előtt.

59. Miért rendelte Jézus az Oltáriszentséget?

- a végett rendelete, hogy: – Szent Testével és Vérével köztünk lakjék,
- a Szentmisében jelenvalóvá tegye számunkra üdvözítő kereszttáldozatát, úgy hogy a Szentlélek erejével egyidejűvé tesz minket a Golgota eseményével azért, hogy részesülhessünk annak üdvözítő erejében,
- a Szentáldozásban lelkünk tápláléka legyen.

60. Mi a bűn?

- A bűn tudva és akarva (szándékosan) elkövetett erkölcsi rossz, ha nem azt teszem, amire Jézus vagy az isteni törvény tanít.

61. Mikor követünk el súlyos bűnt?

- Ha súlyos (fontos) dologban tudva és akarva nem engedelmeskedünk Isten parancsának.

62. Mi a bűnbánat?

- Szívbeli sajnálkozás az elkövetett rossz felett.

63. Mikor van (bűn)bánatunk?

- Amikor elítéljük bűneinket, sajnáljuk, amit tettünk, bocsánatot kérünk Istentől és lépéseket teszünk, hogy bűneinket jóvátegyük.

64. Mi a Bűnbánat szentsége?

- Az a szentség, amelyben Isten megbocsájtja bűneinket a pap feloldozása által.

65. Hogyan gyónjuk meg bűneinket?

- Bűneinket érthetően és őszintén gyónjuk meg (súlyos bűneinket fajuk és számuk szerint), ez annak a jele, hogy igazi a bánatunk és szeretnénk jobbakká lenni. Aki szándékosan elhallgatja valamely súlyos bűnét, annak érvénytelen a gyónása, sőt szentségtörés.

66. Melyek a Szentgyónás hatásai?

- Isten eltörli bűneinket, visszafogad szeretetébe, segítő kegyelmeket ad a bűn elleni küzdelemben, gyógyítja a bűn okozta sebzettségeinket, ha pedig súlyos bűnünk volt, akkor visszaadja a megszentelő kegyelmet.

67. Mi a Szentkenet?

- Az a szentség, amelyet az Úr Jézus a nagybetegek, műtét előtt állók és idős korban vagy akár fiatalon súlyosan meggyengült vagy beteg emberek számára rendelt, testük és lelkük gyógyulására és megerősítésére, valamint a haldoklók felvértetésére a végső harcra. 60 év felett minden évben felvehető akkor is, ha nincs súlyos betegség.

68. Hogyan válik a lélek javára a szentkenet?

Általa Jézus

- eltörli a halálos bűnöket, hiszen Szentgyónással és feloldozással van összekötve,
- türelmet ad a szenvedésben,
- megerősít a kísértések idején,
- előkészít a jó halálra,
- testi gyógyulást is ad, ha az a lélek javára válik.

69. Kihez kell papot hívni?

- Minden beteghez, ha állapota súlyosnak látszik. Ha valaki kórházba kerül, jó ha előtte meggyón, de kórházba is kimegyünk hozzá. Azokhoz otthonaikba is kimegyünk első péntekenként, akik nem tudnak eljönni vasárnap a templomba.

70. Mik a parancsolt ünnepek?

- Azok a kötelező keresztény ünnepek, amelyeket Szentmisén való részvétellel (és pihenéssel) meg kell szentelnünk. Ezen Szentmisék szándékos elmulasztását súlyos bűnként meg kell gyónnia egy hívő katolikus embernek. Ezek ma Magyarországon: minden vasárnap, december 25. Urunk születése, január 1. Szűz Mária Isten Anyja Ünnepe, január 6. Vízkereszt, augusztus 15. Nagyboldogasszony (Szűz Mária Mennybevétele), november 1. Mindenszentek.

71. Mire kapnak a papok lelki hatalmat?

- Tanításra: Krisztus tanítói tekintélyében részesülve tanítsanak az Egyházban, és hirdessék Isten igéjét, hűségesen őrizve a hitletéteményt (apostoli Egyház tanítását)
- Megszentelésre: a szentmisével, szengyónással és a többi szentséggel, papi imákkal, áldásokkal és szentelményekkel megszenteljék Isten népét
- Pásztorásra (vezetésre): ott van Egyház kicsiben, helyben, ahol a közösségek eucharisztikus pásztor (= felszentelt pap) vezetése mellett, vele, Püspökükkel és a Pápával egységben működnek őrizve mind a tanbeli, mind a szentségi mind a szervezeti egységet. Felszenteléssel lelki hatalmat kapnak Krisztust a Főt és Pásztort megjeleníteni a rábízott hívek körében.

72. Hogyan történik a papszentelés?

- A püspök a szentelendő fejére teszi a kezét és közben a Szentlélek segítségét, Isten erejét kéri számára.

73. Milyen különleges kegyelmet ad a papszentelés?

- Krisztus szolgálati papságában részesítő kegyelmet és eltörölhetetlen jegyet ad /emiatt a pap élete végéig pap marad /.

75. Hogyan történik a házasságkötés?

- A vőlegény és a menyasszony kijelentik, hogy egymásnak házastársai akarnak lenni. Jelen van rajtuk kívül még két esküvői tanú, továbbá az Egyház hivatalos tanúja: általában a pap vagy diakónus. Kinyilvánítják házassági szándékukat, hogy szabadon és feltétel nélkül elajándékozzák önmagukat és feltétel nélkül elfogadják egymást, a síríg hűségesek lesznek egymáshoz és amíg a házastárs él, még akkor sem fognak máshoz hozzá menni, hogyha őket hagynák el hűtlenül, továbbá, hogy elfogadják a gyermekáldást és nyitottak maradnak rá. Nem a pap szolgáltatja ki ezt a szentséget, hanem a házasulandók totális önátadását - és előbb

részletezett tartalmú házassági szándékát - pecsételi el a Szentlélek Isten és formálja szent kötelékké, hitvesi egységállapottá.

76. Mire emlékezünk nagycsütörtökön?

- Jézus összehívta barátait, az apostolokat, hogy megüljék az Utolsó Vacsorát (a Pászkát) és ekkor megmosta tanítványainak lábát és megalapította az Oltáriszentséget, szent Testévé és Vérévé lényegítette a kenyeret és a bort.

77. Mi történt Jézussal nagypénteken?

- Halálra ítélték és kivégezték, Ő szenvedett a mi bűneinkért és ezáltal megváltott minket.

78. Mi történt Jézussal Húsvétvasárnap hajnalán?

- Jézus feltámadt! A sírhoz jövő asszonyoknak egy angyal mondja meg ezt az örömhírt.

79. Mit jelent számunkra az, hogy Jézus feltámadt?

- Azt az örömhírt, hogy mi is feltámadunk a halálunk után.

80. Jézus Krisztus Isten vagy ember?

- Jézus valóságos Isten és valóságos ember, Ő az Istenember. Külsőleg olyan volt, mint egy ember, de isteni voltát csodáival és főleg feltámadásával igazolta.

81. Jézus Krisztus isteni vagy emberi személy?

- Csak isteni személy. Nincs emberi személye, de van emberi természete. Egyetlen isteni személyben, a Fiú személyében két természet egyesül (unio hüposztázis): egy isteni természet és lényeg egy emberi természettel egyesül, anélkül, hogy összekeverednének megőrzik lényegi és természeti sajátosságaikat. A második isteni személy énje éli át mit jelent emberi természet korlátai között kiüresítenie magát isteni természetének előjogaiból, s csak arra használni isteni természetének erejét, hogy minket szolgáljon vele: vagyis megváltson és üdvözítsen.

82. Mire emlékezünk a nagyböjtben?

- Jézus szenvedésére és a halálára.

83. Mire figyelmeztet minket a nagyböjt?

- Gondoljunk a lelkünkre és tartsunk bűnbánatot.

84. Mit jelent az a kifejezés, hogy az Isten örökké él?

- Soha senkitől sem született, mert öröktől fogva létezik / él / és soha nem hal meg, mert örökkévaló.

85. Miért nem látjuk az Istent?

- Mert Isten lélek /nincsen teste/. Szellemi természetű a mindent alkotó, mindenütt jelenlévő és mindent létben tartó személyes Isten.

86. Milyen az Isten azokhoz, akik szeretik Őt?

- Isten is szereti őket és megígérte, hogy haláluk után örök élettel jutalmazza őket. De ő minden embert szeret és üdvözíteni akar.

87. Milyen az Isten azokhoz, akik nem hisznek benne?

- Isten mindenkit szeret. Azoknak is jót akar, akik nem hisznek benne és azt szeretné, hogy megtérjenek Hozzá. Hív és vár mindenkit, hogy szeressék Őt. És szerethesse, üdvözíthesse őket.

88. Kik várták leginkább Jézus eljövetelét?

- A próféták, akik jövendöltek Róla,
• Keresztelő Szt. János és a Szűzanya, Jézus Édesanyja.

89. Hogyan élt Jézus?

- 30 éves koráig Názáretben élt, úgy, mint a többi ember, engedelmes volt, dolgozott és megmutatta, hogyan lehet mindennap Isten kedvében járni.

90. Hogyan segített Jézus az embereken?

- Mindenkiel jót tett és Isten Országáról tanította őket.

91. Mi a vallás?

- Egy magasabb rendű, felsőbb lény vagy erő, egy meghatározott isteni szent rend vagy személyes Teremtő (Isten) elismerése és akaratának teljesítése.

92. Mi a különbség a pogány és a keresztény vallás között?

- A pogány vallásokat az emberek, a keresztény vallást Jézus Krisztus a második isteni személy adta nekünk.

93. Mit tanít a mi vallásunk?

- A vallásunk (katolikus hitünk) azt tanítja, amit az Isten kinyilatkoztatott nekünk.

94. Mi a kinyilatkoztatás?

- A kinyilatkoztatás az Isten önfeltárása és tanítása az embereknek az Istenről, az emberről és az élet nagy kérdéseiről, melyekről tudnunk kell ahhoz, hogy úgy éljünk, hogy üdvözülhessünk.

95. Miben maradt ránk a kinyilatkoztatás teljessége?

- A kinyilatkoztatás teljessége a Szentírásban és a Szenthagyományban (apostoli tradícióban) maradt ránk.

96. Mi a Szentírás?

- A Szentírás azoknak a szent könyveknek a gyűjteménye, amelyet a szentírók a Szentlélek sugalmazására írtak meg. Két részből áll: Ószövetség: 45 könyv, és Újszövetség: 27 könyv.

97. Mi a sugalmazás?

- A sugalmazás a Szentlélek tevékenysége, amellyel a szentírókat arra ösztönzi, hogy írjon, és írás közben vigyázzon, hogy tévedhetetlenül át tudja adni azt az üzenetet (kinyilatkoztatást), amit Isten akar közölni az emberekkel.

98. Meddig tart az Ószövetség?

- Az Ószövetség Jézus Krisztus megfogadásáig tart. Az Újszövetség legfontosabb könyvei az evangéliumok, /4/, melyeket Szt. Máté, Márk, Lukács, János evangélisták írtak.

99. Ki az ember?

- Az ember a teremtés koronája. Test-lélek egység, Isten képmása, Istenhez hasonló szeretett személy.

100. Hogyan hívjuk az első emberek bűnét?

- Az első emberek bűnét eredeti bűnnek hívjuk, /mivel a kezdetnél- eredetnél- követték el / és áteredő bűnnek is hívjuk, mert minden ember ezzel a bűnnel születik, amitől a keresztségben szabadul meg.

101. Az első bűn következményei?

- Az értelem elhomályosult, az akarat rosszra hajló lett, szenvedést és halált okozott. /betegség, baj, bűn, halál/

102. Mit ígért Isten a bűnüket bánó első embereknek?

- Válaszul megígérte, hogy elküldi a Megváltót a földre, Aki kiengeszteli a Mennyei Atyát, megment az örök haláltól és megmutatja az utat a szebb élet és az örök boldogság /üdvösség / felé.

103. Melyik ószövetségi nép az Isten népe, ki volt első ősatya (pátriárkája), Isten hogyan tette próbára és mit ígért neki?

• Zsidó- izraelita nép, /Ábrahám, – Izsák feláldozása- /, Gyermeke lesz és utódaiból származik majd a Megváltó.

104. Ki volt Mózes, honnan kapta nevét és hogyan került a fáraó udvarába?

• Egy zsidó asszony fia, akit a Nílusra tett ki egy vesszőkosárban. ” Vízből kihúzott” a neve. A fáraó lánya vitte be az udvarba, így lett Ő a kor egyik legműveltebb embere.

105. Miért kellett menekülnie és hogyan kapta a küldetését?

• Leütötte a fáraó egyik szolgáját (egyéniül bíraskodott). Pásztor lesz és az égő csipkebokorból az Isten szól hozzá és küldi népe megmentésére. “Én vagyok. . ”

106. Hol és hogyan kötött Isten szövetséget?

• A Sínai hegyénél, a TÍZPARANCS kihirdetésével (kőtáblák) “Ha megtartjátok, népem lesztek én pedig Istenetek”- Megtartjuk mindazt, amit az Úr mondott. ”

107. Mivel táplálta Isten népét a pusztában és ez minek az előképe?

• Mannával táplálta, melyet minden reggel szedniük kellett. Az Oltáriszentségnek lett előképe: A manna a testet táplálta, az Oltáriszentség /Jézus Teste és Vére / pedig a lelket. A manna segítségével ők eljutottak az “Ígéret Földjére” mi pedig az Oltáriszentséggel jutunk az “Örök Hazába”.

108. Mi a frigyszekrény (láda) és mit őriztek benne?

• A Szövetség – szekrény, melyben a két kőtáblát őrizték a mannával együtt.

109. Kiket és mitől mentett meg a rézkígyó, és kinek lett előképe?

• Akiket a lázadás miatt megmártak a mérgeskígyók, – ha hittel rátekintettek- megmenekültek. Jézus keresztségének előképe, mely az örök haláltól ment meg minket.

110. Ki vezette be a zsidó népet az Ígéret Földjére?

• Józsué – Mózes szolgája, mert Mózes meghalt Nébó hegyén, de előzőleg minden hatalmat Józsué kezébe adott.

111. Az Ígéret Földjén kik voltak a zsidó nép vezetői?

• A bírák: Józsué halálától a királyság felállításáig ők voltak az izraeli törzsszövetség legfőbb vezetői. Karizmatikus vezetők voltak, akik Istentől kapott elhívásuk és képességeik folytán vezették a népet és bíraskodtak peres ügyekben. Ezt a korszakot hívjuk a bírák korának. A legismertebbek közülük Gedeon, Sámson, Debóra és társa Bárak.

112. Ki volt az első király és miért üldözte Dávidot?

• Saul, féltékenységből.

113. Ki volt Dávid, hol élt, kinek lett ősatyja?

• Jessze /Izáj / fia, aki Betlehemben élt, Jézus Krisztus ősatyja. Ezért kellett Józsefnek Betlehembe mennie. “Jézus, Dávid fia...” “Hozsanna Dávid fiának...” így köszöntik Jézust az evangéliumok tanúsága szerint.

114. Mi volt Dávid bűne, ki figyelmeztette, hogyan vezekelt és bűnhődött érte?

• Házasságtörés /Betsabével / – Nátán próféta figyelmezteti egy kitalált mesével- /báránka / – szörzsákban vezekelt, és Absalom /lábadó/ fiától sokat szenvedett.

115. Ki követte Dávidot a trónon? Miért hívták bölcsnek, mit épített és milyen volt élete vége?

• Salamon - bölcs ítélete /2 asszony vitája ügyében, hogy kié az élő és kié a halott gyerek/ miatt. Ő építette az első templomot, melybe bevitte a frigyszekrényt. Szenvédelyei lealázták, tekintélye elveszett, országa halála után két részre szakadt. /Észak- Dél, Izrael és Júda/

116. Kik tartották a lelket a népben a fogság idején?

- A próféták: Izajás, Jeremiás, Ezekiel, Illés, Elizeus, Dániel.

117. Mit tudtak az emberek előre a Megváltóról?

- A próféták és ósatyák jövőbeliségeiből: Betlehemben szűztől születik, Dávid nemzetségéből. Akkor jön el, amikor már nem Júda törzséből lesz az uralkodó, rendkívüli csillag jelzi érkezését, sokat fog szenvedni a nép bűneiért stb. stb.

118. Mikor jött közénk a Messiás, hol és miért született?

- Karácsonykor, Betlehemben a világ Megváltásáért született.

119. Kik voltak szülei, első köszöntői, első ellensége, hogyan szabadult meg tőle?

- Édesanyja a Boldogságos Szűz Mária, Atyja- /a Mennyei Atya, /nevelő atyja: Szent József. Heródes üldözi, de angyali figyelmeztetésre József elmenekül vele és Anyjával Egyiptomba.

120. Mi történt Jézussal 40 napos korában és milyen ünnep őrzi emlékét?

- Szülei bemutatták Őt a templomban, áldozatot mutattak be vele együtt /galamb, gerle/. Az öreg Simeon karjába vette, jövődönt: “világossággal jött a népeknek” – gyertyát szentelünk Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony) ünnepén.

121. Mi történt Jézussal 12 éves korában?

- A templomban marad a bölcsek közt és Őt kereső Édesanyját is “figyelmezteti”, hogy neki Atyja dolgaiban kell lennie.

122. Jézus gyermekkorát összefoglalja az örömdetes rózsafüzér, melynek titkai:

- Akit Te Szent Szűz Szentlélektől fogantál /Erzsébetet látogatván méhedben hordoztál / világra szültél / templomban bemutattál / templomban megtaláltál / Hozsanna: 71. old. /

123. Hány éves korában kezdett el tanítani és ki mutatta be a népnek?

- 30 évesen, a 40 napos böjtje után – Keresztelő Szent János.

124. Kik voltak Ker. Szt. János szülei és születésének története?

- Zakariás és Erzsébet /Őt látogatta meg a Szűzanya / Zakariás hitetlensége miatt megnémul, amikor Gábor angyal meghirdeti, hogy idős felesége magtalansága ellenére szülni fog, csak János születésekor oldódik fel nyelve egy gyönyörű imában. /Benedictus /

125. Mi történt Jézus keresztelésekor?

- Megnyílt az ég, a Szentlélek galamb alakjában rászállt, és a mennyei Atya igazolta: “Ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok!”

126. Mivel igazolta Jézus az istenségét?

- Csodáival és tanításával /betegek gyógyítása, jelek, elemek feletti hatalma (pl. parancsol a víznek a szélnek), FELTÁMADÁSA! /

127. Mi Jézus főparancsa?

Főparancsa a szeretet: “Szeresd az Istent és a felebarátod!” Pontosan:

„1. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből!

2. Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!” (Mk 12,30-31)

128. Ki a mi felebarátunk?

- Minden ember – /vö. Jézus példabeszéde az Irgalmas Szamaritánusról /

129. Hány apostolt választott Jézus és kiket?

• Tizenkettőt: Simon-Péter és testvére András, János és testvére az id. Jakab, Fülöp, Bertalan, az ifj. Jakab, Júdás- Tádé, Kánaáni Simon, Máté /vámos /, Tamás /a hitetlenkedő / és a karioti Júdás / az áruló /

130. Kit nevezett ki Jézus utódjának? – Ki az első pápa?

• Háromszori szeretetmegvallása után Simon Pétert: “Legeltesd juhaimat!” - bízta meg öt háromszorosan. Ő az első pápa.

131. Kik voltak Jézus ellenségei és miért?

• A főpapok és a farizeusok féltékenységből haragudtak rá és Júdás, akit az Utolsó Vacsorán leleplezett. /”Aki velem egy tábla nyúl az árul el engem.”/

132. Mi történt az Utolsó Vacsora után?

• A kivonulás emlékére Testét- Vérét adja. Megmossa a tanítványok lábát, megalapítja az Oltáriszentséget, Gyönyörű búcsúimát mond, a Getszemáni kertben vérrel verítékezik, Júdás elárulja, elfogják, kihallgatják, elítélik, Péter megtagadja, de megsiratja gyöngeségét.

133. Ki volt Poncius Pilátus és mi volt a szerepe?

• A római császár helytartója, az ő jóváhagyásával ítélték el Jézust.

134. Mi történt Jézussal nagypénteken, hogyan halt meg?

• Pilátus - Heródes egymáshoz küldözgetése után a kereszttúton /erre emlékeztet a keresztút 14 állomása/ sokat szenvedve a Golgotán megfeszítették ellenségei 33 éves korában du. 3 órakor.

135. Feltámadása napján kinek jelent meg?

• Mária Magdolnának, az Emmauszi tanítványoknak, az apostoloknak. Ekkor rendeli a bűnbánat szentségét: “Vegyétek a Szentlelket-, akinek megbocsátjátok bűneit az bocsánatot nyer...”

136. Feltámadása és mennybemenetele közti események?

• 40 napig köztünk él, megjelenik több alkalommal /Tibériás tó / Nagy missziós parancs: Menjetek az egész világra. . . Tanítsatok mindenkit arra, amit mondtam nektek, kereszteljétek meg őket: az Atya a Fiú és a Szentlélek nevében.

137. Meddig várták az apostolok a Szentlelket?

• Jézus parancsa értelmében a mennybemenetel után még 10 napig, közös imával.

138. Mit ünnepelnek a zsidók pünkösdkor, mi történt az apostolokkal?

• A tízparancs kihirdetését, a szövetségekötést, – “Alkotó Lélek “ átformálta az apostolokat.

139. Mi az Anyaszentegyház és kik tartoznak hozzá?

• Az egész földön élő keresztények közössége, akik hiszik, amit Krisztus tanított, és elfogadják a római pápát vezetőjüknek, mint Jézus helyettesét.

140. Milyen szavakkal alapította Jézus az Egyházat? – Kire bízta?

• “Te Péter vagy, azaz kőszikla és én erre a sziklára építem egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. Neked adom a mennyek országának kulcsait.” Más alkalommal pedig így bízta Péterre az Egyház vezetését: “Legeltesd bárányaimat!”

141. Mihez hasonlította Jézus az Egyházát?

• Mustármagnak: kicsi mag, de hatalmas fává nő. / Kovásznak, mely átjárja az egész tésztát. / Sónak, amely ízesíti, tartósítja az ételt. /Gyertyának, amely világít a házban lévőknek.

142. Kik tartoznak az Anyaszentegyház tanító- testületéhez?

• Pápa: Jézus helyettese; püspökök: az apostolok utódai; papok, akik a püspökök segítői. Mindenki más csak

az ő megbízásukból taníthat hivatalosan az Egyház nevében. Viszont a keresztségből fakadóan az Evangélium (Örömhír) hirdetése minden megkeresztelt ember kötelessége, külön megbízás nélkül is, de az evangélium hirdetésekor meg kell maradjanak a kapott tanításhoz való hűségben.

143. Az Anyaszentegyház közigazgatási részei?

- Az egész Egyház feje a pápa, az egyházmegyék élén állnak a püspökök. Esperesi kerület feje az esperes, – aki a kerület egyik plébánosa, a plébánia vezetője a plébános, akinek nagyobb helyen segítője a segédlelkész, a káplán.

144. Mit jelent a HISZEKEGYBEN: “Szentek közössége” kifejezés?

- Az Egyház élő és meghalt tagjai összetartoznak, és egymáson segíthetnek.
- Három közösség:
 1. Dicsőséges vagy győzelmes Egyház, akik eljutottak a Mennysországba,
 2. Szenvedő (tisztuló) Egyház: ahol a tisztítótűzben szenvedő lelkek ideigtartó büntetésüket töltik,
 3. Küzdő (vándorló) Egyház, vagyis mi, akik a földön élünk és a Cél felé törekszünk.

145. Hányféle ítélet van és hova juthatunk?

- különítélet: /a halál pillanatában / ez dönti el, hogy hova jutunk: mennyországba, tisztító tűzbe vagy a pokolba.
- utolsó ítélet: /a világ végén / ekkor már csak két lehetőség lesz: mennyország vagy pokol.

146. Milyen lesz a feltámadt test?

- Jézus tanítása alapján testünk romolhatatlan lesz: örökké fog élni, mostani fizikai akadályoktól mentes lesz.

147. Milyen formában, hogyan maradt köztünk Jézus?

- Egyházában, aki a tovább élő Krisztus /Ezért azonosítja magát a feltámadt Jézus az Egyházzal, amikor Saul üldözi a keresztényeket: „Saul miért üldözik ENGEM?“. Jelen van, ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az Ő nevében. Benne lakozik minden kegyelem állapotában lévő keresztényben, s őt szolgálhatjuk minden szegény vagy rászoruló emberben.
- Szentségeiben, különösen az Oltáriszentségben. (Jelen van a szent áldozatban, a pap személyében, végül jelen van erejével amikor az Egyházban a Szentírást olvassák.)

148. Ki a jelenlegi pápa?

- Ferenc pápa, argentin származású, eredeti neve: Jorge Mario Bergoglio.

149. Ki a Váci Egyházmegye jelenlegi püspöke?

- Marton Zsolt Püspök atya.

150. Ki Magyarország bíborosa?

- Dr. Erdő Péter bíboros, prímás, Esztergom-Budapesti érsek.

A TÍZPARANCSOLAT

Kivonulás 20,2–17 Én vagyok az Úr, a te Istened, aki kivezettelek téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyenek idegen isteneid előttem. Ne csinálj magadnak faragott képet, vagy hasonmást arról, ami fent van az égben, vagy lenn a földön, vagy a vizekben, a föld alatt. Ne borulj le ilyen képek előtt és ne tiszteld őket, mert Én az Úr, a te Istened, féltékeny Isten vagyok. Azoknak vétékét, akik gyűlölnék engem, megtorlom	Második Törvénykönyv 5,6–21 Én vagyok az Úr, a te Istened, aki kivezettelek téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyenek idegen isteneid a színem előtt.	Kateketikai formula 1. Uradat, Istenedet imádd, s csak neki szolgálj! 2. Isten nevét hiába ne vedd!
---	--	---

fiakon, unokáikon és dédunokáikon, de ezredízig irgalmasságot gyakorlok azokkal, akik szeretnek, és megtartják parancsaimat. Uradnak, Istenednek nevét ne vedd hiába, mert az Úr nem hagyja büntetlenül azt, aki a nevét hiába veszi. Gondolj a szombatra és szenteld meg. Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat; a hetedik nap azonban az Úrnak, a te Istenednek szombatja; semmiféle munkát nem szabad végezned sem neked, sem fiadnak, sem lányodnak, sem szolgálódnak, sem állatodnak, sem az idegennek, aki kapuidon belül tartózkodik. Az Úr ugyanis hat nap alatt teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van, a hetedik nap azonban megpihent. Ezért az Úr a szombatot megáldotta és megszentelte. Tiszteld atyádat és anyádat, hogy sokáig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked. Ne ölj. Ne paráználkodjál. Ne lopj. Ne szólj hamis tanúságot felebarátod ellen. Ne kívánd felebarátod házát. Ne kívánd feleségét, szolgálóját, ökrét, szamarát, sem más egyebet, ami az övé.	Uradnak, Istenednek nevét ne vedd hiába... Tartsd meg a szombatot, hogy megszenteld. Tiszteld atyádat és anyádat. Ne ölj. Ne paráználkodjál. Ne lopj. Ne szólj hamis tanúságot felebarátod ellen. Ne kívánd felebarátod feleségét. Ne kívánd (...) semmijét, ami az övé.	3. Az Úr napját szenteld meg! 4. Atyádat és Anyádat tiszteld! 5. Ne ölj! 6. Ne paráználkodj! 7. Ne lopj! 8. Ne hazudj! Mások becsületében kárt ne tégy! 9. Felebarátod házastársát ne kívánd! 10. Mások tulajdonát ne kívánd!
---	--	---

Erkölcsteológiai kérdések a Katolikus Egyház Katekizmusának (KEK) Kompendiumából

434. „Mester, mi jót tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?” (Mt 19,16) KEK 2052-2054; 2075-2076
 Az ifjúnak, aki ezzel a kérdéssel fordult hozzá, Jézus ezt válaszolja: „Ha el akarsz jutni az örök életre, tartsd meg a parancsokat”, majd hozzátette: „Jöjj és kövess engem” (Mt 19,17.21). Jézus követése a parancsolatok megtartását jelenti. Ő nem eltörli a Törvényt, hanem meghívja az embert, hogy újra találja meg azt az isteni Mester személyében, aki önmaga tökéletesen megvalósítja, kinyilatkoztatja teljes tartalmát és tanúsítja örökkévalóságát.

435. Hogyan értelmezi Jézus a törvényt? 2055

Jézus a törvényt teljességének, a szeretet kettős, mégis egy parancsának fényénél értelmezi. „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb, az első parancs. A második hasonló hozzá: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat. Ezen a két parancson alapszik az egész törvény és a próféták” (Mt 22,37–40).

436. Mit jelent a „Decalogus”, a Tízparancsolat? 2056-2057

A Decalogus azt jelenti: „tíz szó” (Kiv 34,28). E szavak foglalják össze azt a törvényt, amelyet Isten Mózes közvetítésével a szövetség összefüggésében adott Izrael népének. A Tízparancsolat, amikor közli az istenszeretet parancsolatait (az első három) és a felebaráti szeretet parancsolatait (a többi hét), kijelöli a választott népnek és mindenkinek a bűn rabszolgaságából szabaddá vált élet útját.

437. Milyen kapcsolat van a Tízparancsolat és a Szövetség között? 2058-2063; 2077

A Tízparancsolat a Szövetség fényében válik érthetővé, melyben Isten kinyilatkoztatja magát és megismerteti akaratát. A parancsolatok megtartásával a nép kifejezi, hogy Istenhez tartozik, és hálával válaszol szeretetének kezdeményezésére.

438. Milyen jelentőséget tulajdonít az Egyház a Tízparancsolatnak? 2064-2068

Az Egyház a Szentíráshoz és Jézus példájához ragaszkodva alapvető fontosságot és jelentőséget tulajdonít a Tízparancsolatnak. A keresztényeknek meg kell tartaniuk a Tízparancsolatot.

439. Miért alkot szerves egységet a Tízparancsolat? 2069; 2079

A tíz parancsolat szerves és megbonthatatlan egységet alkot, mert mindegyik utal a többire és az egész Tízparancsolatra. Ezért egyetlen parancsolat megszegése a teljes törvény megszegése.

440. Miért kötelez súlyosan a Tízparancsolat? 2072-2073; 2081

Mert az ember Isten és felebarát iránti alapvető kötelességeit fogalmazza meg.

441. Meg lehet-e tartani a Tízparancsolatot? 2074; 2082

Igen, mert Krisztus – aki nélkül semmit sem tehetünk – Lelkének és kegyelmének ajándékozásával képessé tesz rá.

ELSŐ FEJEZET

**„SZERESD A TE URADAT, ISTENEDET TELJES SZÍVEDBŐL, TELJES LELKEDBŐL
ÉS TELJES ELMÉDBŐL”**

AZ ELSŐ PARANC SOLAT:

ÉN VAGYOK A TE URAD, ISTENED. NE LEGYENEK IDEGEN ISTENEID ELŐTTEM!

442. Mit foglal magában Isten kijelentése: „Én vagyok a te Urad Istened?” (Kiv 20,2) 2083-2094 2133-2134

A hívő számára azt jelenti, hogy őriznie és gyakorolnia kell a három isteni erényt, és kerülnie kell a velük ellenkező bűnöket. A *hit* meghajlik Isten előtt, és elutasít mindent, ami ellenkezik a hittel, mint pl. a szándékos kételkedést, a hitetlenséget, az eretnokséget, az aposztáziát és a szakadást. A *remény* bizakodva várja Isten boldogító látását és az ő segítségét, kerüli a kétségbeesést és a vakmerőséget. A *szeretet* Istent mindenekfölött szereti, ezért elveti a közömbösséget, a hálátlanságot, a langyosságot, a lelki restséget és a gögből fakadó istengyűlöletet.

443. Mit jelent az Úr Jézus szava: „Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj?” (Mt 4,10) 2095-2105 2135-2136

Ezt jelenti: imádni Istent, minden létező Urát; személyesen is, közösségben is megadni az Őt megillető kultuszt; a dicséret, a hála, a kérés kifejezésével imádkozni Hozzá; áldozatot ajánlani föl Neki, elsősorban a saját élet lelki áldozatát, egyesítve Krisztus tökéletes áldozatával; megtartani a Neki tett fogadalmakat és ígéreteket.

444. Hogyan gyakorolja a személy azt a sajátos jogát, hogy igazságban és szabadságban tisztelheti Istent? 2104-2109 2137

Minden embernek joga és erkölcsi kötelessége keresni az igazságot, különösen Istennel és az Egyházzal kapcsolatban, és a felismert igazsághoz ragaszkodni és azt hűségesen őrizni, megadva Istennek a hiteles kultuszt. Ugyanakkor, az emberi személy méltósága megköveteli, hogy vallási téren senkit ne kényszerítsenek a lelkiismerete elleni cselekvésre, s ne is akadályozzák, hogy a közrend igazságos korlátai között lelkiismerete szerint cselekedjen, akár magán, akár nyilvános formákban, akár egyenként, akár közösségben.

445. Mit tilt Isten, amikor megparancsolja: „Ne legyenek idegen isteneid előtttem?” (Kiv 20,2) 2110-2128 2138-2140

Ez a parancsolat tiltja:

- a *politeizmust* (sokistenhitet) és a *bálványimádást*, mely egy teremtményt, a hatalmat, a pénzt, végül az ördögöt isteníti;
- a *babonát*, mely az igaz Istent megillető kultusz eltévelyedése, s a jövendölés, a mágia, a boszorkányság és a spiritizmus különböző formáiban mutatkozik meg;
- a *vallástalanságot*, melynek megnyilvánulásai: az istenkísértés szóval és tettel; a szentségtörés, mely szent személyeket, tárgyakat gyaláz, különösen is az Eucharishtiát; a simónia, mellyel lelki értéket akarnak venni vagy eladni;
- az *ateizmust*, mely elutasítja Isten létét, gyakran magáévá téve egy hamis emberi önrendelkezés-fogalmat;
- az *agnoszticizmust*, mely szerint semmit nem lehet tudni Istenről, és amely magában foglalja a közömbösséget és a gyakorlati ateizmust.

446. Isten e parancsa: „Ne csinálj magadnak faragott képet!” (Kiv 20,3), tiltja-e a képek tiszteletét?

2129-2132 2141

Az Ószövetségben ez a parancsolat tiltotta az abszolút transzcendens Isten ábrázolását. Isten Fiának megtestesüléséből kiindulva azonban (amint ezt a II. Niceai Zsinat 787-ben: megfogalmazta) a szentképek keresztény tisztelete jogos, mert Isten emberré lett Fiának misztériumára alapszik, akiben a transzcendens Isten láthatóvá tette magát. A képeket nem imádjuk, hanem tiszteljük azt, akit ábrázolnak: Krisztust, a Szűzanyát, az angyalokat és a szenteket.

A MÁSODIK PARANC SOLAT: ISTEN NEVÉT HIÁBA NE VEDD!

447. Hogyan tisztelhetjük Isten Nevének szentségét? 2142-2149 2160-2162

Isten Nevét úgy tiszteljük, hogy segítségül hívjuk, áldjuk, dicsérjük, dicsőítjük. Kerülni kell tehát az Isten Nevére való hivatkozást rossz tett igazolására, és minden méltatlan emlegetését, amilyen a *káromlás*, mely természete szerint súlyos bűn, az *átkozódást* és a *hütlenséget* az Isten Nevében tett ígéretekben.

448. Miért tilos a hamis eskü? 2150-2151 2163-2164

Mert úgy idézi meg Istent, aki maga az igazság, mint a hazugság tanúját.

„Csak akkor esküdjél akár a Teremtőre, akár teremtményre, ha igazat mondasz, ha szükséges és tisztelettel teszed.” (Loyolai Szent Ignác)

449. Mi az esküszegés? 2152-2155

Az esküszegés azt jelenti, hogy valamit, amit nem akarunk megtenni, esküvel ígérünk, vagy nem tartjuk meg eskünket. Súlyos bűn Isten ellen, aki mindig hűséges ígéreteihez.

A HARMADIK PARANC SOLAT: MEGEMLÉKEZZÉL ARRÓL, HOGY AZ ÜNNEPNAPOKAT MEGSZENTELD!

450. Isten miért „áldotta meg a szombati napot és nyilvánította szentté”? (Kiv 20,11) 2168-2172 2189

Mert a szombati napon emlékezünk Isten *megpihenésére* a teremtés hetedik napján, Izrael szabadulására az egyiptomi rabszolgaságból és a szövetségre, amelyet Isten kötött a népével.

451. Milyen magatartást tanúsított Jézus a szombattal kapcsolatban? 2173

Jézus elismerte a szombat szentségét, és isteni tekintélyével hiteles magyarázatát adta: „A szombat van az emberért, és nem az ember a szombatért” (Mk 2,27).

452. A keresztények miért cserélték a szombatot vasárnapra? 2174-2176 2190-2191

Mert a vasárnap Krisztus föltámadásának napja. Mint „a hét első napja” (Mk 16,2), az első teremtsére utal; mint a szombatot követő „nyolcadik” nap a Krisztus föltámadásával megkezdődött új teremtsést jelzi. Ezért lett a keresztények számára az első a napok és az ünnepek között: az *Úr napja*, amelyen Ő a Húsvétjával beteljesíti a zsidó szombat lelki igazságát és hirdeti az ember örök nyugalma Istenben.

453. Hogyan szenteljük meg a vasárnapot? 2177-2185 2192-2193

A keresztények a vasárnapot és a többi parancsolt ünnepet úgy szentelik meg, hogy részt vesznek az Úr Eucharisztiajában, és tartózkodnak az olyan tevékenységektől, amelyek akadályoznák Isten tiszteletét, illetve megzavarnák az Úr napjának sajátos örömet, valamint a test és a lélek szükséges pihenését. Megengedettek a család szükségleteivel kapcsolatos tevékenységek és a fontos társadalmi szolgálatok, csak ne alakítsanak ki a vasárnap megszentelését, a családi életet és az egészséget károsító szokásokat.

454. Miért fontos a vasárnapnak, mint ünnepnapnak a polgári elismerése? 2186-2188 2194-2195

Azért, hogy mindenki megkapja a valós lehetőséget a szükséges pihenésre és szabadidőre, melyek lehetővé teszik a vallásos, családi, kulturális és társas élet ápolását; hogy legyen idő elmélkedésre, reflexióra, csöndre és tanulásra; hogy legyen alkalom jócselekedetekre, különösen a betegek és öregek javára.

MÁSODIK FEJEZET „SZERESD FELEBARÁTODAT, MINT ÖNMAGADAT!”

A NEGYEDIK PARANC SOLAT: TISZTELD ATYÁDAT ÉS ANYÁDAT!

455. Mit parancsol a negyedik parancsolat? 2196-2200 2247-2248

Azt parancsolja, hogy tiszteljük és becsüljük szüleinket és mindazokat, akiket Isten a javunkra a saját tekintélyével fölruházott.

456. Milyen a család természete Isten terve szerint? 2201-2205 2249

Egy férfi és egy nő, akik házasságban egyesülnek, alkotnak egy családot gyermekeikkel együtt. A család intézményét Isten alkotta, és ő határozta meg alaptörvényeit. A házasság és a család a házastársak javára, gyermekek nemzésére és nevelésére van rendelve. Egy-egy család tagjai között elsődleges személyes kapcsolatok és felelősségek léteznek. Krisztusban a család *családi Egyházzá* lesz, mert a hit, a remény és a szeretet közössége.

457. Milyen helyet foglal el a család a társadalomban? 2207-2208

A család az emberi társadalom alapsejtje és megelőzi a közhatalom bármiféle elismerését. A családi elvek és értékek jelentik a társadalom életének alapját. A családi élet bevezet a társadalom életébe.

458. Milyen kötelességei vannak a társadalomnak a családdal szemben? 2209-2213 2250

A társadalomnak kötelessége támogatni és megerősíteni a házasságot és a családot, tiszteletben tartva a szubszidiaritás elvét is. A közhatalom viselőinek tisztelniük, oltalmazniuk és támogatniuk kell a házasság és a család igaz természetét, a közerkölcsöt, a szülők jogait és a család boldogulását.

459. Melyek a gyermekek kötelességei a szülőkkel szemben? 2214-2220 2251

A szülők iránt a gyermekek kötelesek tiszteletet (gyermeki jámborságot), megbecsülést, tanulékonytságot és engedelmisséget tanúsítani, ezzel járulva hozzá – jó kapcsolatokat tartva a testvérekkel is – az egész családi élet harmóniájának és szentségének növekedéséhez. Valahányszor a szülők szükséghelyzetbe kerülnek betegség, megözyegyülés vagy öregség miatt, a felnőtt gyermekek kötelessége erkölcsi és anyagi segítséget nyújtani nekik.

460. Melyek a szülők kötelességei a gyermekekkel szemben? 2221-2231

Az isteni atyaság részeseiként a szülők gyermekeik első nevelői és első hithirdetői. Kötelességük úgy szeretni és tisztelni gyermekeiket, mint *személyeket* és *Isten gyermekeit*, s amennyire lehet, gondoskodniuk kell testi és lelki szükségleteikről; megfelelő iskolát kell választaniuk számukra, okos tanácsaikkal segíteniük kell őket a foglalkozás és az életállapot megválasztásban. Különleges küldetésük a gyermekek keresztyén hitben való nevelése.

461. Hogyan nevelik a szülők gyermekeiket a keresztyén hitre? 2252-2253

Elsősorban példával, imádsággal, családi katekézissel és az egyházi életben való részvétellel.

462. Mindenek fölött álló értéket jelentenek-e a családi kötelékek? 2232-2233

A családi kötelékek minden jelentőségük ellenére sem jelentenek abszolút értéket, mert a keresztyén ember elsődleges hivatása, hogy szeretve kövesse Krisztust: „Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám, aki fiát vagy lányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám” (*Mt 10,37*). A szülőknek örömmel kell támogatniuk gyermekeik Krisztus-követését bármilyen életállapotban, az Istennek szentelt életben, illetve a papi szolgálatban is.

463. Hogyan kell gyakorolni a hatalmat a polgári társadalom különböző területein? 2234-2237 2254

Mindig szolgálatként kell gyakorolni, tiszteletben tartva az ember alapvető jogait, az értékek jogos hierarchiáját, a törvényeket, az osztó igazságosságot és a szubszidiaritás elvét. Mindenkinek, aki hatalmat gyakorol, inkább a közösség, mint a saját javát kell keresnie, s döntéseiben az Istenről, az emberről és a világról megismert igazságokhoz kell igazodnia.

464. Melyek a polgárok kötelességei a polgári hatóságokkal szemben? 2238-2241 2255

Akik hatalom alatt állnak, azoknak feleltetéseiket Isten képviselőinek kell tekinteniük, tiszteletteljes együttműködést nyújtva nekik a köz- és társadalmi élet jó működése érdekében. Ez magában foglalja a haza szeretetét és szolgálatát, a szavazati jogot és kötelességet, a közteherviselést, az ország védelmét és az építő kritika jogát.

465. Az állampolgárnak mikor nem kell engedelmeskednie a polgári hatóságnak? 2242-2243 2256

Az állampolgár lelkiismeretben nem köteles engedelmeskedni, ha a polgári hatalom törvényei ellenkeznek az erkölcsi rend követelményeivel: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek” (*ApCsel 5,29*).

AZ ÖTÖDIK PARANCSOLAT:

NE ÖLJ!

466. Miért kell tisztelni az emberi életet? 2258-2262 2318-2320

Mert *szent* (*sacrum* = érinthetetlen). Az élet kezdetétől fogva Isten teremő tevékenységének tárgya, és örökre különleges kapcsolatban marad Teremőjével, egyetlen végső céljával. Senki sem ölhet meg közvetlenül ártatlan embert, mert az emberölés súlyosan ellenkezik a személy méltóságával és a Teremő szentségével. „Az ártatlant és igazat ne öld meg” (*Kiv 23,7*).

467. Miért nem vét e törvény ellen a személy és társadalom törvényes védelme? 2263-2265

Mert a törvényes védelemmel az élethez való jogot és az élet védelmét választjuk mind önmagunk, mind mások esetében és nem a gyilkosságot. A törvényes védelem azok számára, akik felelősek mások életéért, súlyos kötelesség is lehet. Azonban nem szabad a szükségesnél nagyobb mértékű erőt alkalmazni.

468. Mire való a büntetés? 2266

A törvényes közhatalom által kirótt büntetésnek az a célja, hogy a bűn által megbontott rendet helyreállítsa, megvédje a közrendet és a személyek biztonságát, és segítse a vétkest a javulásban.

469. Milyen büntetéseket lehet kiszabni? 2267

A kirótt büntetésnek arányban kell állnia az elkövetett bűnténnyel. Ma a lehetőségek következtében, melyekkel az állam rendelkezik a bűntények visszaszorítására a vétkesek ártalmatlanná tételével, a halálbüntetés feltétlenül szükséges esetei „már nagyon ritkák, ha még egyáltalán alkalmazzák” (*Evangelium vitae*). Amikor az életet megkímélő eszközök elegendőek, a tekintélynek ezekhez kell folyamodnia, mert jobban megfelelnek a közjó konkrét feltételeinek, az emberi személy méltóságának, és nem fosztják meg végleg a vétkest a javulás lehetőségétől.

470. Mit tilt az ötödik parancsolat? 2268-2283 2321-2326

Az ötödik parancsolat, mint az erkölcsi törvénnyel súlyosan ellenkezőket, tiltja a következőket:

- *a közvetlen és szándékos emberölést* és az közreműködést benne;
- *a közvetlen, célként vagy eszközként akart abortuszt*. Elkövetőjét és a vele együttműködőket az Egyház kiközösítéssel bünteti, mert az embert fogantatásától kezdve föltétlenül tisztelni és óvni kell a maga épségében;
- *a közvetlen eutanáziát*, mely abban áll, hogy egy cselekvéssel vagy egy szükséges cselekvés elmulasztásával véget vetnek fogyatékos, beteg vagy halál közelében lévő személy életének;
- *az öngyilkosságot* és a benne való szándékos együttműködést, ugyanis súlyosan sérti Isten, önmaga és a felebarát jogos szeretetét; felelősségét súlyosbíthatja az általa okozott botrány, illetve csökkenthetik a különféle pszichés zavarok vagy súlyos félelmek.

471. Milyen orvosi beavatkozások megengedettek, amikor már közeli a halál? 2278-2279

A gyógyítást, melyre rendes körülmények között a betegnek szüksége van, törvényesen nem szabad megszakítani. Ellenben törvényes a fájdalomcsillapítók használata, melyek nem a halálra irányulnak és a lemondás „a túlbuzgó gyógyításról”, azaz az aránytalan és pozitív kimenetel reménye nélküli orvosi eljárások alkalmazásáról.

472. Miért kell védenie a társadalomnak minden magzatot? 2273-2274

A polgári társadalomnak és törvényhozásának alapvető alkotóeleme, hogy minden emberi egyednek elidegeníthetetlen joga van az élethez a fogantatásától kezdve. Amikor az állam nem mindenki – különösen a leggyöngébbek, köztük a magzatok – jogainak szolgálatába állítja erőit, magának a jogállamnak az alapjai kerülnek veszélybe.

473. Hogyan lehet elkerülni a botrányt? 2284-2287

A botrányt, ami mások bűnre vezetését jelenti, a személy lelkének és testének tiszteletével lehet elkerülni. Ha valaki szándékosan visz másokat súlyos bűnbe, önmaga ezzel súlyos bűnt követ el.

474. Milyen kötelességeink vannak a testünkkel szemben? 2288-2291

Értelmesen gondoskodnunk kell önmagunk és mások *testi egészségéről*, de kerülni kell a *testkultuszt* és minden túlzást. Emellett tiltott a kábítószeres használata, melyek súlyosan károsítják az egészséget és az emberi életet, valamint az étellel, alkohollal, dohányossal és gyógyszerekkel való visszaélés.

475. Erkölcsileg mikor megengedettek a személyekkel vagy csoportokkal végzett tudományos, orvosi és pszichológiai kísérletek? 2292-2295

Erkölcsileg akkor megengedettek, ha a személy és a társadalom integrális javának szolgálatára vannak, és nem kockáztatják a benne résztvevők, megfelelően informált és beleegyezésüket adó személyek életét, illetve testi és lelki épségét.

476. Megengedett-e szervek átültetése, illetve a szervek halál előtti és utáni odaajándékozása? 2296

A szervátültetés erkölcsileg akkor elfogadható, ha a donor beleegyezik és nem jár szélsőséges kockázatokkal számára. A szervek halál utáni elajándékozásának nemes gesztusához teljesen meg kell bizonyosodni a donor valóságos haláláról.

477. Mely cselekmények ellenkezik a személy testi épségének tiszteletével? 2297-2298

A következők: az emberrablás, a jogtalan fogvatartás, a terrorizmus, a kínzás, az erőszak és a közvetlen sterilizáció. Az amputáció és a csonkítás erkölcsileg csak akkor megengedett, ha az illető személy gyógyításához feltétlenül szükséges.

478. Milyen gondoskodást igényelnek a haldoklók? 2299

A haldoklóknak joguk van ahhoz, hogy méltósággal éljék át földi életük utolsó perceit, mindenekelőtt az imádság és a szentségek támogatásával, melyek fölkészítenek az élő Istennel való találkozásra.

479. Hogyan kell bánni a halott testével? 2300-2301

Az elhunytak testével tisztelettel és szeretettel kell bánni. Hamvasztásuk megengedett, ha a végrehajtásával nem a test föltámadásába vetett hitet kérdőjelezi meg.

480. A béke tekintetében mit vár el az Úr mindenkitől? 2302-2303

Az Úr, aki azt hirdeti, hogy „*boldogok a békességszerzők*” (Mt 5,9), megkívánja a szív békéjét, s ezzel szemben kárhoztatja az erkölcstelen haragot, amely az elszenvedett bántás miatti bosszú vágya, és a gyűlöletet, mely rosszat akar a másíknak. Ha e magatartások szándékosak és jelentős tárgyuk van, súlyos bűnök a szeretet ellen.

481. Mit jelent a béke a világban? 2304-2305

A világban a béke, mely szükséges az emberi élet tiszteletéhez és kibontakozásához, nem egyszerűen a háború hiánya vagy a szembenálló erők egyensúlya, hanem „a rend nyugalma” (Szent Ágoston), „az igazságosság gyümölcse” (Iz 32,17) és a szeretet hatása. A földi béke Krisztus békéjének képe és gyümölcse.

482. Mit követel a világ békéje? 2304 2307-2308

Megköveteli a méltányos elosztást és a személyek javainak védelmét, a szabad kommunikációt az emberek között, a személyek és a népek méltóságának tiszteletét, az igazságosság és a testvériség fáradhatatlan gyakorlását.

483. Erkölcsileg mikor megengedett a katonai erő alkalmazása? 2307-2310

A katonai erő alkalmazása erkölcsileg a következő feltételek egyidejű jelenléte esetén igazolt: tartós és súlyos kár elszenvedése; minden békés megoldási lehetőség hatástalansága; a siker megalapozott lehetősége; nagyobb rosszak megelőzése, figyelembe véve a mai pusztító eszközök erejét.

484. Háború veszélye esetén kire tartozik e feltételek mérlegelése? 2309

A kormányok okos ítéletére tartozik, melyeket az a jog is megillet, hogy az állampolgárokat a nemzet védelmére kötelezzék, tiszteletben tartva a személy lelkiismereti tiltakozásának jogát, hogy az emberi közösség szolgálatának más formáját válassza.

485. Háború esetén mire kötelez az erkölcsi törvény? 2312-2314 2328

Az erkölcsi törvény mindig érvényben marad, háború esetén is. Megköveteli, hogy emberségesen bánjanak a nemharcolókkal, a sebesült katonákkal és a foglyokkal. A nemzetek jogával ellentétes szándékos cselekmények és az arra kötelező parancsok olyan bűntények, melyek alól a vak engedelmesség nem ment föl. El kell ítélni a tömegpusztítást, a népirtást, az etnikai kisebbség kiirtását, melyek a legsúlyosabb bűnök közé tartoznak: erkölcsi kötelesség szembeszállni azzal, aki valakinek ilyen parancsot ad.

486. Mit kell tenni a háború elkerülése érdekében? 2315-2317 2327-2330

Minden értelmesen lehetséges dolgot meg kell tenni a háború elkerülése érdekében az általa okozott károk és jogtalanságok miatt. El kell kerülni a fegyverek törvényes hatalom által kellően nem szabályozott kereskedelmét és fölhalmozását; főként a gazdasági és társadalmi igazságtalanságokat; az etnikai és vallási diszkriminációkat; az irigységet, a bizalmatlanságot, a gőgöt és a bosszúállás szellemét. Mindezek és egyéb rendetlenségek kiküszöbölése segít a béke építésében és a háború elkerülésében.

**A HATODIK PARANC SOLAT:
NE TÖRJ HÁZASSÁGOT!**

487. Mi a feladata a személynek nemiségével kapcsolatban? 2331-2336 2392-2393

Isten teremtette az embert férfinak és nőnek, egyforma személyi méltósággal, és beléjük írta a szerelem és a közösség hivatását. Mindenkinek egyenként feladata elfogadni a saját nemi identitását, megismerve sajátosságait, komplementaritását és jelentőségét az egész személy számára.

488. Mi a tisztaság (castitas)? 2337-2338

A tisztaság a szexualitás pozitív beépítése a személyiségbe. A szexualitás akkor válik igazán emberivé, amikor a kellő módon épül be a személy és személy kapcsolatába. A tisztaság erkölcsi erény, Isten ajándéka, kegyelem, a Lélek egyik gyümölcse.

489. Mit foglal magába a tisztaság erénye? 2339-2341

Magában foglalja az önuralom megszerzését, mint az ember önmaga odaajándékozására irányuló szabadságának kifejezését. E célból a fejlődés szakaszainak megfelelő, integrális és folyamatos nevelésre van szükség.

490. Mely eszközök segítenek tisztán élni? 2340-2347

Számos eszköz áll rendelkezésünkre: Isten kegyelme, a szentségek segítsége, az imádság, az önismeret, a különböző helyzeteknek megfelelő aszkézis gyakorlása, az erkölcsi erények gyakorlása, különösen a mértékletesség, mely a szenvedélyeket az értelem irányítása alá rendezi.

491. Miként hivatott mindenki a tisztaságra? 2348-2350 2394

Krisztust, a tisztaság mintaképét követve valamennyien arra vagyunk hivatottak, hogy saját állapotunknak megfelelően tisztán éljünk: egyesek a szüzességben vagy a fölszentelt cölibátusban élnek, hogy kiemelkedő módon, könnyebben adhassák oda magukat Istennek, osztatlan szívvel; mások a házasságban élik a házastársi tisztaságot; a nem házasok az önmegtartóztatásban gyakorolják a tisztaságot.

492. Melyek a tisztaság elleni főbb bűnök? 2351-2359 2396

Súlyos bűnök a tisztaság ellen, mindegyik saját tárgya természetének megfelelően: a házasságtörés, a maszturbáció, a paráznság, a pornográfia, a prostitúció, az erőszak, a homoszexuális cselekedetek. Ezek a bűnök mind a bujaság víciúmanak megnyilvánulásai. Amennyiben kiskorúakkal követik el, e cselekmények még súlyosabb merényletek testi és erkölcsi épségük ellen.

493. Miért tiltja a hatodik parancsot az összes, tisztaság elleni bűnöket akkor is, ha így fogalmaz: „Ne törj házasságot?” 2336

Jóllehet a Tízparancsot bibliai szövegében azt olvassuk, hogy „Ne törj házasságot” (*Kiv 20,14*), az Egyház hagyománya átfogóan követi az Ó- és Újszövetség erkölcsi tanítását, és a hatodik parancsot az összes tisztaság elleni bűnök összefoglalásaként tekinti.

494. Milyen feladatai vannak a polgári hatóságoknak a tisztasággal kapcsolatban? 2354

A polgári hatóságoknak, amennyiben kötelesek előmozdítani az emberi személy méltóságának tiszteletét, hozzá kell járulniuk a tisztaságot támogató környezet megteremtéséhez úgy is, hogy megfelelő törvényekkel akadályozzák a tisztaságot sértő fentebb felsorolt bűnöket, hogy megvédjék elsősorban a kiskorúakat és a gyengébbeket.

495. Melyek a házastársi szeretet értékei, melyekre a szexualitás rendeltetett? 2360-2361 2397-2398

A házastársi szerelem javai, melyeket a megkereszteltek esetében a Házasság szentsége megszentel, a következők: egység, hűség, fölbonthatatlanság és nyitottság a termékenységre.

496. Mit jelent a házastársi aktus? 2362-2367

A házastársi aktusnak kettős jelentése van: egyesítő (a házastársak kölcsönös ajándékozása) és életadó (nyitottság az élet továbbadására). Senki sem szakíthatja szét, ezek egyikét vagy másikat kizárva, azt az elválaszthatatlan összetartozást, melyet Isten akart a házastársi aktus két jelentése között.

497. Mikor erkölcsös a születésszabályozás? 2368-2369 2399

A születésszabályozás, mely a felelős atyaság és anyaság egyik szempontja, objektíven akkor egyezik az erkölcsiséggel, amikor a házastársak külső kényszer nélkül, nem önzésből, hanem komoly megfontolással és az erkölcsiség objektív kritériumaival megegyező módszerekkel, azaz periodikus megtartóztatással és a terméketlen periódusok fölhasználásával gyakorolják.

498. Melyek a születésszabályozás erkölcstelen eszközei? 2370-2372

Belsőleg erkölcstelen minden cselekedet – mint például a közvetlen sterilizáció vagy a fogamzásgátlás –, amelyet vagy a házastársi aktusra készülve, annak folyamán, vagy annak természetes következményei kibontakozása közben célként vagy eszközként azért végeznek, hogy megakadályozzák az élet továbbadását.

499. Miért erkölcstelen az inszemináció és a mesterséges megtermékenyítés? 2373-2377

Azért erkölcstelenek, mert az élet továbbadását elszakítják attól az aktustól, mellyel a házastársak kölcsönösen önmagukat ajándékozzák, és így az emberi személy eredetét és rendeltetését a technika uralma alá helyezik. Továbbá az inszemináció és a heterológ megtermékenyítés azzal, hogy olyan technikát alkalmaznak, amely egy harmadik személyt von be a házastársak közé, sértik a gyermek jogát ahhoz, hogy egy általa ismert apától és anyától szülessék, akiket házasság köt egymáshoz és kizárólagos joguk van ahhoz, hogy csak egymás által váljanak szülővé.

500. Miként kell tekinteni a gyermekre? 2378

A gyermek *Isten ajándéka*, a házasság legnagyobb ajándéka. Nem létezik az a jog, hogy gyermeke legyen valakinek („a gyermek bármi áron kell”). Ellenben létezik a gyermek joga arra, hogy szülei házastársi aktusának legyen a gyümölcse, és az a jog is, hogy fogantatása pillanatától személyként tiszteljék.

501. Mit tehetnek a gyermektelen házastársak? 2379

Amikor a házastársak nem kapják meg a gyermek ajándékát, miután kimerítették a törvényes orvosi lehetőségeket, megmutathatják nagylelkűségüket gyámság és örökbefogadás vállalásával vagy a felebaráti szeretet komoly gyakorlásával. Ezáltal lelki termékenységet valósítanak meg.

502. Mely cselekmények sértik a házasság méltóságát? 2380-2391 2400

A következők: a házasságtörés, a válás, a többnejűség, a vérfertőzés, a szabad kapcsolatok (együttélés, konkubinátus), a házasságot megelőző vagy azon kívüli nemi aktus.

A HETEDIK PARANC SOLAT: NE LOPJ!

503. Mit tartalmaz a hetedik parancsolat?

A hetedik parancsolat tartalmazza a javak egyetemes rendeltetését, elosztását és magántulajdonát; a személyek és javaik, valamint az egész terem tés épségének a tiszteletét. Az Egyház e parancsolatra építi szociális tanítását is, mely magában foglalja a gazdasági tevékenységet, a társadalmi és politikai élet szabályait, a munkához való jogot és a munkára való kötelezettséget, a nemzetek közötti igazságosságot és szolidaritást, és a szegények szeretetét.

504. Milyen feltételek mellett van az embernek joga a magántulajdonhoz?

A magántulajdonhoz való jog föltételezi, hogy azt jogosan szerezték vagy kapták. Elsőbbsége van a javak egyetemes rendeltetésének, amennyiben az összes emberek alapvető szükségleteinek kielégítéséhez szükségesek.

505. Mi a magántulajdon rendeltetése?

A magántulajdon célja az, hogy biztosítsa az egyes személyek szabadságát és méltóságát, azáltal, hogy segíti mindazok alapvető szükségleteinek kielégítését, akikért felelősek vagyunk, és másokét, akik szükséghelyzetben vannak.

506. Mit parancsol a hetedik parancsolat?

A hetedik parancsolat előírja mások javainak tiszteletét, az igazságosság, a szeretet, a mértéktartás és a szolidaritás gyakorlása által. Részleteiben megköveteli *az adott ígéretek és a megkötött szerződések megtartását; az elkövetett jogtalanságok orvoslását és az okozott kár megtérítését; a terem tés épségének tiszteletben tartását* az univerzumban található ásványi, növényi és állati erőforrások okos és mértéktartó használatával, különös tekintettel a kihalással fenyegetett fajokra.

507. Hogyan kell viselkednie az embernek az állatokkal szemben?

Az embernek az állatokkal, mint Isten terem tményeivel jóakarattal kell bánnia, elkerülve mind a túlzott szeretetet, mind meggondolatlan felhasználásukat, elsősorban az értelmes határokon túli és az állatoknak hasztalanul fájdalmat okozó tudományos kísérletekben.

508. Mit tilt a hetedik parancsolat?

A hetedik parancsolat elsősorban a lopást tiltja, mely mások javainak elvétele a tulajdonos ésszerű akarata ellenére. Ez valósul meg az igazságtalan bérek fizetésekor, a javak értékével való spekulációban, mellyel mások kárára húznak hasznot, s a megegyezések és szerződések meg nem tartásában is. Tiltja továbbá a pénzügyi vagy kereskedelmi csalásokat, a szándékos károkozást a magán- vagy köztulajdonban. Tiltja az uzsorát, a korrupciót, a közjavak magáncélra történő használatát, a vétkenesen rosszul végzett munkát, a tékozlást.

509. Mit tartalmaz az Egyház szociális tanítása?

Az Egyház szociális tanítása – mint az emberi személy méltósága és szociális dimenziója evangéliumi igazságának szerves fejleménye – a reflexióhoz szükséges alapelveket tartalmaz, az ítéletalkotáshoz kritériumokat fogalmaz meg, s cselekvési szabályokat és irányulásokat javasol.

510. Mikor avatkozik be az Egyház szociális kérdésekbe?

Az Egyház, azáltal, hogy erkölcsi ítéletet mond, akkor avatkozik be gazdasági és szociális kérdésekbe, amikor az emberi személy alapvető jogai, a közjó és a lelkek üdvössége azt megköveteli.

511. Hogyan kell élni a társadalmi és gazdasági életet?

Saját módszereivel az erkölcsi rend keretein belül, a teljes ember és az egész emberi közösség szolgálatában, tiszteletben tartva a szociális igazságosságot. Szerzőjének, központjának és céljának az embert kell tekinteni.

512. Mi ellenkezik az Egyház szociális tanításával?

Az Egyház szociális tanításával ellenkezik azok a gazdasági és társadalmi rendszerek, melyek fölálldozzák a személyek alapvető jogait, vagy a profitot tekintik kizárólagos törvényüknek és végső céljuknak. Ezért az Egyház elutasítja a modern időkben a „kommunizmushoz” vagy a „szocializmus” ateista és totalitárius formáihoz kapcsolódó ideológiákat. Továbbá elutasítja a „kapitalizmus” gyakorlatában az individualizmust és a piac törvényének az emberi munkával szembeni abszolút elsőbbségét.

513. Mi a munka jelentősége az ember számára?

A munka az ember számára kötelesség és jog, mely által együttműködik a teremtető Istennel. Hivatásszerűen és szakértelemmel dolgozva ugyanis a személy megvalósítja a természetébe írt képességeket, fölemeli a Teremtő ajándékait és a kapott talentumokat, fenntartja önmagát és családjait, szolgálja az emberi közösséget. Emellett Isten kegyelmével a munka a megszentelés és a Krisztussal való együttműködés eszköze lehet a többiek üdvösségére.

514. Milyen munkához van joga minden embernek?

Mindenki számára biztosítani kell a biztos és tisztességes munka lehetőségét igazságtalan diszkriminációk nélkül, tiszteletben tartva a gazdasági kezdeményezés szabadságát és a méltányos fizetést.

515. Milyen felelőssége van az államnak a munkával kapcsolatban?

Az állam feladata, hogy gondoskodjék a tulajdon és az egyéni szabadság feltételeinek biztosításáról, továbbá a stabil fizetőeszközzel és a hatékony közszolgáltatásról; hogy felügyelje és irányítsa az emberi jogok gyakorlását a gazdasági szektorban. A körülményeknek megfelelően a társadalomnak segítenie kell a polgárokat abban, hogy munkát találjanak.

516. Mi a feladata a vállalatvezetőknek?

A vállalatvezetők felelősek tevékenységeik gazdasági és ökológiai eredményeiért. Tekintettel kell lenniük a személyek javára, s nem csak a profit növelésére, ámbar a profitra szükség van a beruházások, a vállalat jövője, a foglalkoztatottság és a gazdasági élet normális menete szempontjából.

517. Milyen kötelességei vannak a munkásoknak?

Munkájukat lelkiismeretesen, szakértelemmel és odaadással kell végezniük, s az esetleg fölmerülő nézeteltéréseket dialógussal kell megoldaniuk. Az erőszakmentes sztrájkhoz folyamodás erkölcsileg akkor megengedett, amikor szükséges eszköznek tűnik egy arányos előny eléréséhez, figyelembe véve a közjót.

518. Hogyan kell megvalósítani a nemzetek közötti igazságosságot és szolidaritást?

Nemzetközi szinten az összes nemzeteknek és intézményeknek a szolidaritás és a szubszidiaritás szellemében kell tevékenykedniük a nyomor, az erőforrások és a gazdasági eszközök egyenlőtlensége, a gazdasági és szociális igazságtalanságok, a személyek kizsákmányolása, a szegény országok adóssághalmozása, a kevésbé fejlett országok fejlődését akadályozó gonosz mechanizmusok megszüntetése vagy legalább csökkentése érdekében.

519. A keresztények hogyan vesznek részt a politikai és társadalmi életben?

A világi hívők közvetlenül kapcsolódnak be a politikai és társadalmi életbe, amikor keresztény lélekkel hatják át a mulandó dolgokat és mindenkivel együttműködnek, mint az evangélium hiteles tanúi és a béke és az igazságosság munkásai.

520. Mi indít a szegények szeretetére?

A szegények iránti szeretetre a boldogságok evangéliuma és Jézus példája indít, aki oly nagy figyelemmel volt a szegények iránt. Jézus mondta: „Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40). A szegények iránti szeretet abban valósul meg, hogy törődünk anyagi szegénységükkel és elkötelezetten harcolunk a kulturális, erkölcsi és vallási szegénység számos formája ellen is. Az irgalmasság testi és lelki cselekedetei s a századok során alapított sok jótékonyági intézmény tanúja annak a szegények iránti kiemelt szeretetnek, mely jellemző Jézus tanítványaira.

**A NYOLCADIK PARANC SOLAT:
NE SZÓLJ HAMIS TANÚSÁGOT!**

521. Mire van kötelezve az ember az igazsággal kapcsolatban? 2464-2470; 2504 Minden személy arra hivatott, hogy cselekvésében és beszédében őszinte és igazmondó legyen. Mindenkinek kötelessége keresni az igazságot és hozzá ragaszkodni, úgy, hogy egész életét az igazság követelményei szerint rendezze. Jézus Krisztusban teljesen megmutatkozott Isten igazsága: Ő az *Igazság*. Aki Őt követi, az igazság Lelkében él és elkerüli a kétszínűséget, a színlelést és a képmutatást.

522. Hogyan lehet tanúságot tenni az igazságról? 2471-2474; 2505-2506 A kereszténynek nyilvános és magánélete minden területén tanúságot kell tennie az evangéliumi igazságról, szükség esetén tulajdon élete fölálldozása árán is. A vértanúság a hit igazsága mellett tett legnagyobb tanúságtétel.

523. Mit tilt a nyolcadik parancsolat? 2475-2487; 2507-2509 A nyolcadik parancsolat tiltja: 1. a *hamis tanúságot, esküszegést, hazugságot*, melyek súlyossága az elferdített igazság súlyától, a körülményektől, a hazudó szándékától és az okozott kártól függ; 2. a *vakmerő ítéletet, a megszólást, a hitelrontást és a rágalmat*, melyek sértik vagy lerontják a becsületet és a jó hírnevet, melyhez minden személynek joga van; 3. a *csábítást, a hízélgést és az elnézést*, főként ha súlyos bűnök elkövetését vagy tiltott előnyök elérését célozza. Az igazság ellen elkövetett bűnöket jóvá kell tenni, ha másoknak kárt okoztak.

524. Mit követel a nyolcadik parancsolat? 2488-2492; 2510-2511 A nyolcadik parancsolat megköveteli az igazságnak a szeretet tapintatával kísért tiszteletét: a *kommunikációban és az információban*, melyeknek tekintettel kell lenniük a személyes és közjóra, a magánélet védelmére és a botrány veszedelmére; a *hivatali titkok* megtartásában, melyeket mindig meg kell tartani, kivéve a súlyos és arányos rendkívüli eseteket. Ugyanígy megkívánja a mások által titokként rábízottak megőrzését.

525. Hogyan kell használni a tömeg tájékoztató eszközöket? 2493-2499; 2512 A tömeg tájékoztató eszközök által adott információnak a közjót kell szolgálnia, és tartalma szerint igaznak, s az igazságosság és szeretet figyelembevételével teljesnek is kell lennie. Kifejezőmódjának megfelelőnek és tisztességesnek kell lennie, kényesen ügyelve az erkölcsi törvényekre, a törvényes jogokra és a személy méltóságára.

526. Milyen kapcsolat van az igazság, a szépség és a szakrális művészet között? 2500-2503; 2513 Az igazság önmagától szép. Magában hordozza a lelki szépség ragyogását. Az igazságnak a szavakon túl is sok kifejezési formája van, különösen a művészi alkotások, melyek az Istentől kapott talentum és az emberi erőfeszítés gyümölcsei. A *szent művészetnek*, hogy igaz és szép legyen, meg kell mutatnia, és dicsőítenie kell Istennek Krisztusban megjelent misztériumát, és el kell vezetnie Istennek, a Teremtőnek és Üdvözítőnek, az Igazság és a Szeretet végtelen Szépségének imáadására és szeretetére.

**A KILENCEDIK PARANC SOLAT:
MÁS FELESÉGÉT NE KÍVÁND!**

527. Mit követel a kilencedik parancsolat? 2514-2516; 2528-2530 A kilencedik parancsolat megköveteli a bűnös testi kívánságok legyőzését gondolatokban és vágyakban. Az ilyen kívánságok elleni küzdelem a szív megtisztulása és a mértékletesség erényének gyakorlása által történik.

528. Mit tilt a kilencedik parancsolat? 2517-2519; 2531-2532 A kilencedik parancsolat tiltja a hatodik parancsolat által tiltott cselekedetekre irányuló gondolatok és vágyak ápolását.

529. Hogyan lehet elérni a szív tisztaságát? 2520 A megkeresztelt ember a szív tisztaságára Isten kegyelmével és a rendetlen vágyak ellen harcolva a tisztaság erénye és ajándéka, a szándék tisztasága, a külső és belső látás tisztasága, az érzelmek és a képzelet megfegyverzése és az imádság által juthat el.

530. Miket követel még a tisztaság (puritas)? 2521-2527; 2533 A tisztaság igényli a *szemérmességet*, mely őrizve a személy intimitását, kifejezi a tisztaság finomságát, szabályozza a tekintetet és a gesztusokat a személyek és közösségük méltóságának megfelelően. Megszabadít a széles körben elterjedt erotizmustól, és távol tart mindattól, ami a beteges kíváncsiságot táplálja. Megkívánja a *társadalmi környezet megtisztítását* is állandó küzdelemmel az erkölcsi lazaság ellen, mely az emberi szabadság téves felfogásán alapul.

**A TIZEDIK PARANC SOLAT:
MÁSOK JAVAIT NE KÍVÁND!**

531. Mit követel és mit tilt a tizedik parancsolat? 2534-2540 2551-2554

Ez a parancsolat kiegészíti az előzőt és a tisztelet belső magatartását követeli mások tulajdonával szemben. Tiltja a *fősvénységet*, mások javainak *rendetlen megkívánását* és az *irigységet*, mely a mások javai miatti szomorúságban és az annak eltulajdonítására irányuló rendetlen vágyban jelentkezik.

532. Mit kíván Jézus a szív szegénységével? 2544-2547 2556

Jézus azt kívánja a tanítványaitól, hogy Őt mindennél és mindenkinél többre becsüljék. A gazdagságtól való elszakadás – az evangéliumi szegénység szellemében – és a ráhagyatkozás az isteni Gondviselésre, mely megszabadít a holnapért való aggodástól, előkészítenek arra a boldogságra, mely a lelki szegényeké, „mert övék a mennyek országa” (Mt 5,3).

533. Mi az ember legnagyobb vágya? 2548-2550 2557

Az ember legnagyobb vágya az, hogy láthassa Istent. Ez egész létének a kiáltása: „Látni akarom Istent!” Az ember igazi és teljes boldogsága Annak látásában és boldogságában valósul meg, aki őt szeretetre teremtette és a maga végtelen szeretetében magához vonja.

„Aki látja Istent, elérte mindazt a jót, ami egyáltalán elgondolható.” (Nüsszai Szent Gergely)